

ULKOASIAINVALIOKUNNAN LAUSUNTO 5/2009 vp

Valtioneuvoston selvitys EU:n ja Etelä-Korean välisistä puitesopimus/kumppanuus- ja yhteistyösopimusneuvotteluista

Suurelle valiokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Ulkoasiainvaliokunta on 19 päivänä toukokuuta 2009 päättänyt käsitellä sille lähetettyä jatkokirjelmää 1. UM 18.5.2009 asiassa E 10/2008 vp ja antaa siitä valiokuntien toimivallanjaon mukaisesti suurelle valiokunnalle seuraavan lausunnon.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina
- yksikön päällikkö Johan Schalin, lähetystöneuvos Pekka Kaihilahti ja ma. kaupallinen neuvos Juuso Moisander, ulkoasiainministeriö.

VALTIONEUVOSTON JATKOKIRJELMÄ

Ehdotus

Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Etelä-Korean väliset puitesopimusneuvottelut aloitettiin vuonna 2008. Puitesopimuksen tavoitteena on edistää poliittista dialogia sekä kehittää taloudellisia suhteita sopimusosapuolten välillä. Yhteistyö perustuu yhteisille periaatteille, joita ovat muun muassa demokratian ja ihmisoikeuksien edistäminen. Puitesopimus sisältää määräykset poliittisesta dialogista, yhteistyöstä alueellisissa ja kansainvälisissä järjestöissä ja yhteistyöstä talouden, kestävän kehityksen, koulutuksen ja kulttuurin sekä oikeus- ja sisäasioiden alalla.

Valtioneuvoston kanta

Valtioneuvosto pitää tärkeänä Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Etelä-Korean välisten poliittisten suhteiden vahvistamista ja yhteistyön lisäämistä, minkä yhtenä olennaisena osana olisi osapuolten solmima uudistettu puitesopimus. Sopimusneuvotteluissa olevien avointen kohtien ratkaisemiseksi valtioneuvosto harkitsee valmiutta sellaiseen joustavuuteen, mikä vastaa Etelä-Korean ydinhuoliin ja mahdollistaa sellaisen kompromissin, joka puolestaan mahdollistaa sopimuksen syntymisen neuvotteluosapuolten välillä kuitenkin siten, että viime kädessä Euroopan yhteisöllä on perustelluissa tapauksissa mahdollisuus ryhtyä myös asianmukaisesti yksipuolisiin toimiin, mikäli Etelä-Korea rikkoo puitesopimusta ja sen olennaisia määräyksiä.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Etelä-Korean väliset puitesopimusneuvottelut aloitettiin vuonna 2008. Puitesopimuksen tavoitteena on edistää poliittista dialogia sekä kehittää taloudellisia suhteita sopimusosapuolten välillä. Yhteistyö perustuu yhteisille periaatteille, joita ovat muun muassa demokratian ja ihmisoikeuksien edistäminen. Puitesopimus sisältää määräykset poliittisesta dialogista, yhteistyöstä alueellisissa ja kansainvälisissä järjestöissä ja yhteistyöstä talouden, kestävästä kehityksen, koulutuksen ja kulttuurin sekä oikeus- ja sisäasioiden alalla.

Osapuolten välillä on käyty neljä neuvottelukierrosta, joiden tuloksena puitesopimuksen kaikista luvuista on saavutettu yksimielisyys. Ulkoasiainvaliokunnan saaman selvityksen mukaan EU:n ja Etelä-Korean välillä 23.5.2009 pidettävässä huippukokouksessa on tarkoitus antaa puitesopimuksesta julkilausuma, jossa todettaisiin neuvotteluiden edenneen päätökseen. Neuvotteluissa ei kuitenkaan ole asiantuntijakuulemisen mukaan saavutettu yksimielisyyttä vielä eräistä keskeisistä kysymyksistä, jotka koskevat yhtäältä tilannetta, joissa toinen sopimusosapuoli on syyllistynyt sopimusrikkomukseen ja toisaalta sopimusrikkomuksen vaikutusta puitesopimuksen sekä sopimusosapuolten välillä samanaikaisesti neuvoteltavan vapaakauppasopimuksen soveltamiseen. Neuvottelut vapaakauppasopimuksesta ovat kesken (U 20/2008 vp). Ulkoasiainvaliokunta ei ota tässä lausunnossa kantaa vapaakauppasopimukseen liittyviin kysymyksiin.

Komissio on käydyissä neuvotteluissa edellyttänyt EU:n jäsenvaltioiden hyväksymän neuvotteluvaltuutuksen mukaisesti, että sopimuspuolilla on oikeus ryhtyä asianmukaisiin toimiin sopimusrikkomustapauksissa sekä että puitesopimusta ja vapaakauppasopimusta olisi käsiteltävä yhtenäisenä institutionaalisenä kehyksenä.

Viitaten saamaansa selvitykseen ulkoasiainvaliokunta pitää perusteltuna valtioneuvoston

asiassa esittämää kantaa (E 10/2008 vp, jatkokirjelmä 1. UM 18.5.2009). Ulkoasiainvaliokunta yhtyy valtioneuvoston näkemykseen siitä, että sekä puitesopimuksessa että vapaakauppasopimuksessa on viittaus näiden sopimusten muodostamaan yhteyteen. Valtioneuvoston tavoin ulkoasiainvaliokunta pitää tärkeänä, että Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Etelä-Korean välisiä poliittisia ja taloudellisia suhteita vahvistetaan. Tämän vuoksi puitesopimusta koskevilla neuvotteluilla on mahdollisuuksien mukaan pyrittävä kompromissiin siten, että Etelä-Korean neuvotteluissa esille nostamat huolet sopimusrikkomustapauksissa tulevat kohtuudella huomioiduiksi. Ulkoasiainvaliokunta painottaa kuitenkin, että Euroopan yhteisöllä ja sen jäsenvaltioilla on oltava mahdollisuus ryhtyä asianmukaisiin ja riittäviin toimiin silloin, jos Etelä-Korea rikkoo puitesopimuksen olennaisia määräyksiä. Valiokunta korostaa ihmisoikeuksien ja demokratian edistämistä mukaan lukien kansainvälisten järjestöjen, kuten ILO:n, työoikeuksia koskevat sopimukset.

Lopuksi valiokunta kiinnittää valtioneuvoston huomiota asian valmistelussa ilmenneisiin puutteellisiin. Valiokunta huomauttaa, että valtioneuvoston on toimitettava eduskunnalle sen toimialaan kuuluvat kysymykset käsiteltäviksi siten, että eduskunnalla on kohtuullinen aika asian valiokuntakäsittelyyn ja kannanmuodostukseen. Lisäksi valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että eduskunnalle toimitettavien muistioiden on oltava kirjoitusasultaan sellaisia, että niiden asiasisältö ja niissä esitetty valtioneuvoston kanta on ymmärrettävästi ilmaistu. Valiokunta edellyttää, että sille toimitetaan asiasta perustuslain 96 §:n mukainen U-kirjelmä ensi tilassa.

Lausunto

Lausuntonaan ulkoasiainvaliokunta ilmoittaa,

että se yhtyy asiassa valtioneuvoston kantaan.

Helsingissä 20 päivänä toukokuuta 2009

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Pertti Salolainen /kok	Katri Komi /kesk
vpj.	Markku Laukkanen /kesk	Elisabeth Naucélér /r
jäs.	Eero Akaan-Penttilä /kok	Aila Paloniemi /kesk
	Eero Heinäluoma /sd	Pekka Ravi /kok
	Antti Kalliomäki /sd	Ben Zyskowicz /kok
	Ilkka Kanerva /kok	vjäs. Kimmo Sasi /kok
	Tanja Karpela /kesk	Esko-Juhani Tennilä /vas.
	Kimmo Kiljunen /sd	

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Minna Hulkkonen.